

รายงานการประเมินความเสี่ยง การทุจริตในหน่วยงาน ภาครัฐ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

องค์การบริหารส่วนตำบลจอมพะ
อำเภอยี่งอ จังหวัดนราธิวาส

มุ่งมั่นบริการ

โปร่งใส ตรวจสอบได้

ร่วมใจต้านทุจริต

ธรรมาภิบาล

รายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

จัดทำโดย องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะ

คำนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างธรรมาภิบาล ความโปร่งใส และความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จึงได้ดำเนินการจัดทำ “การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙” ขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และลดโอกาสการเกิดการทุจริตในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตฉบับนี้ ได้กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การอนุมัติ อนุญาต การใช้อำนาจตามกฎหมาย การบริหารงานบุคคล และการจัดซื้อจัดจ้าง รวมทั้งกำหนดมาตรการควบคุมและแนวทางการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจอบะ เป็นไปด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรในหน่วยงานในการใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อร่วมกันสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สุจริต โปร่งใส และปลอดจากการทุจริต อันจะนำไปสู่การบริหารราชการที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างยั่งยืนต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะ
อำเภอวัง จันทนบุรี

ความหมายของความเสียหายการทุจริต

ความเสียหายการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม จะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กร ถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร

ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลจอบะ จะไม่มีการทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหานั้นจะน้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต คือ เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะ มีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงกับการตรวจสอบภายใน

การบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นการดำเนินงานที่ทุกภารกิจต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภารกิจปกติ เป็นการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้า โดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ลักษณะดังกล่าวเป็นแบบ Pre-Decision

ส่วนการตรวจสอบภายใน เป็นการกำกับติดตามความเสี่ยง การสอบทานการปฏิบัติงานภายหลัง จึงเป็นลักษณะ Post-Decision

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย

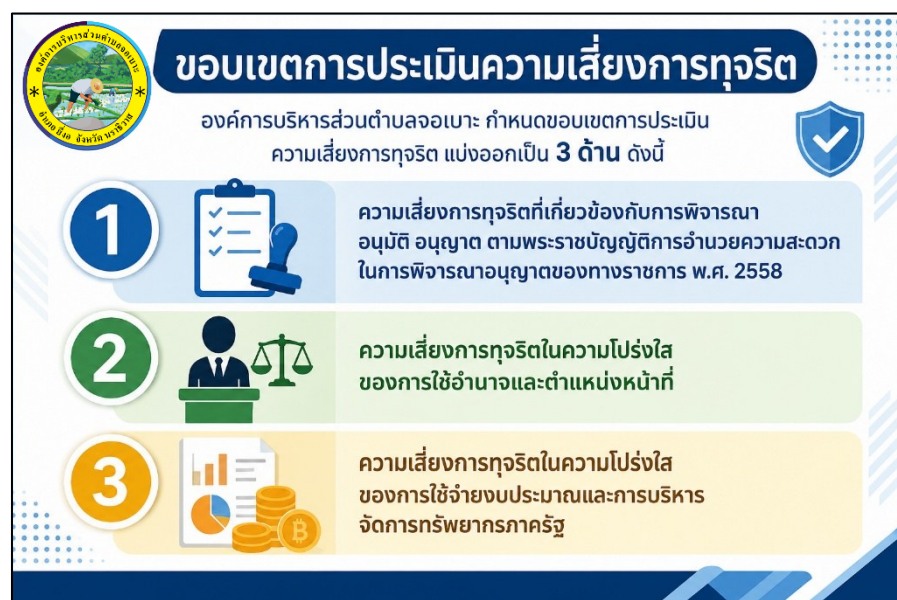
๑. Pressure/Incentive แรงกดดัน หรือแรงจูงใจ
๒. Opportunity โอกาสที่เกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ หรือจุดอ่อนของการควบคุมภายใน
๓. Rationalization การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำผิด ตามแนวคิด “สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)”

ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลจอบาจะ กำหนดขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลจอบาเซ ได้กำหนดแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริตภายในองค์การบริหารส่วนตำบลจอบาเซ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๑. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

การค้นหาและระบุเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในกระบวนการปฏิบัติงาน โดยพิจารณาทั้งความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้นแล้ว และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

การวิเคราะห์ระดับความรุนแรงและโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง เพื่อจัดลำดับความสำคัญในการบริหารจัดการความเสี่ยง

๓. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง

การกำหนดระดับความเสี่ยงจากผลคูณระหว่างโอกาสเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)

๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

การประเมินว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจอบาเซ มีมาตรการควบคุมหรือแนวทางป้องกันความเสี่ยงเพียงพอหรือไม่

๕. แผนบริหารความเสี่ยง

การกำหนดมาตรการ แนวทาง หรือกิจกรรม เพื่อป้องกัน ลด หรือควบคุมความเสี่ยงการทุจริตให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

การระบุความเสี่ยง เป็นขั้นตอนการค้นหาและอธิบายรายละเอียดของเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละกระบวนการงาน โดยพิจารณาจากขั้นตอนการปฏิบัติงานจริง รวมถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นนอกเหนือจากขั้นตอนปฏิบัติงานด้วย

ทั้งนี้ การประเมินความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลจอบาเซ ได้กำหนดประเภทของปัจจัยความเสี่ยงออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑. **Known Factor** ความเสี่ยงหรือพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นมาก่อน มีข้อมูลหรือประวัติเดิม และมีโอกาสเกิดซ้ำได้อีก

๒. **Unknown Factor** ความเสี่ยงที่เกิดจากการคาดการณ์หรือการประเมินล่วงหน้า เป็นความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต แม้ยังไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

เทคนิคในการค้นหาความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะ ใช้เทคนิคในการค้นหาและระบุความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

- การระดมสมอง (Brainstorming)
- การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)
- การสัมภาษณ์
- การออกแบบแบบสอบถาม
- การหยิบยกประเด็นที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยง
- การเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติกับองค์การบริหารส่วนตำบลจอบะอื่น
- การวิเคราะห์กระบวนการปฏิบัติงาน (Risk Identification)

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	โอกาสเกิดการทุจริตมากกว่า 25 ครั้งต่อปี
4	สูง	โอกาสเกิดการทุจริตไม่เกิน 20 ครั้งต่อปี
3	ปานกลาง	โอกาสเกิดการทุจริตไม่เกิน 15 ครั้งต่อปี
2	น้อย	โอกาสเกิดการทุจริตไม่เกิน 10 ครั้งต่อปี
1	น้อยมาก	โอกาสเกิดการทุจริตไม่เกิน 5 ครั้งต่อปี

★ การประเมินระดับโอกาส ควรพิจารณาจากข้อมูลสถิติ ประสบการณ์ และบริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลจอบะ

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	ส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจอบา ประชาชนไม่ได้รับความสะดวก และอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคง
๔	สูง	ส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจอบา และประชาชนไม่ได้รับความสะดวก
๓	ปานกลาง	ส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจอบา
๒	น้อย	ผลกระทบไม่รุนแรง
๑	น้อยมาก	ผลกระทบน้อยมาก

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ระดับของความเสี่ยง แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ

สูตรการคำนวณระดับความเสี่ยง คือ ระดับความเสี่ยง = โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ × ความรุนแรงของผลกระทบ (Likelihood × Impact)

เกณฑ์การแบ่งระดับความเสี่ยง

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ – ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙ – ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ – ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ – ๓ คะแนน

การกำหนดมาตรการตามระดับความเสี่ยง

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	๑๕ – ๒๕ คะแนน	ต้องมีมาตรการลดความเสี่ยงและประเมินซ้ำหรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงสีสัญลักษณ์
เสี่ยงสูง (High)	๙ – ๑๔ คะแนน	ต้องมีมาตรการลดความเสี่ยง	สีแดง
ปานกลาง (Medium)	๔ – ๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่ต้องมีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑ – ๓ คะแนน	สามารถยอมรับความเสี่ยงได้	สีเขียว

ความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
๑	๑	๒	๓	๔	๕
	๑	๒	๓	๔	๕

โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood)

- สถานะสีแดง : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันที
- สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยง
- สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการทบทวนความเพียงพอของมาตรการควบคุมที่มีอยู่
- สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องการจัดทำแผนเพื่อลดความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙
องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะ

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินการตามมาตรการหรือการดำเนินการเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยง
๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	การรับสินบน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน	เสี่ยงสูง (High) (๑๐ คะแนน)	ผู้บริหารสูงสุดขององค์การบริหารส่วนตำบลจอบะ ประกาศเจตนารมณ์ No Gift Policy	องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะมีการประกาศเจตนารมณ์ No Gift Policy และประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
	การเรียกรับสินบนเพื่ออำนวยความสะดวกหรือเร่งรัดการพิจารณาอนุญาต	เสี่ยงสูง (High) (๙ คะแนน)	แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมโดยเฉพาะ	องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะมีการกำกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามขั้นตอนอย่างโปร่งใส และตรวจสอบได้
	การรับผลประโยชน์เพื่ออนุมัติ แม้เอกสารไม่ครบถ้วน	ปานกลาง (Medium) (๔ คะแนน)	จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและ Work Flow อย่างชัดเจน	องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะมีการเผยแพร่คู่มือและแผนผังขั้นตอนการให้บริการ ณ จุดบริการประชาชน
	รับสินบนจากผู้ขออนุญาต ก่อสร้างเพื่อให้ตรวจผ่านมาตรฐาน	ต่ำ (Low) (๓ คะแนน)	จัดประชุมทบทวนและอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เจ้าหน้าที่	องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะไม่มีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการรับสินบนในการอนุญาตก่อสร้าง

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินการตามมาตรการหรือการดำเนินการเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยง
๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย	การรับผลประโยชน์เพื่อนำทรัพย์สินราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวหรือบุคคลภายนอก	ต่ำ (Low) (๓ คะแนน)	จัดทำทะเบียนควบคุมการใช้ทรัพย์สินและยานพาหนะราชการ	องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะมีการควบคุมการใช้รถราชการอย่างเป็นระบบและกำชับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด
๓. การบริหารงานบุคคล	การใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบเพื่อเอื้อประโยชน์แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง	ปานกลาง (Medium) (๖ คะแนน)	จัดประชุมทบทวนอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และอบรมคุณธรรมจริยธรรม	องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะไม่มีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ
	การเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์เพื่อรับบุคคลเข้าทำงาน	เสี่ยงสูง (High) (๙ คะแนน)	ประชาสัมพันธ์การรับสมัครผ่านช่องทางที่เปิดเผยและตรวจสอบได้	องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะมีการเผยแพร่ประกาศรับสมัครผ่านเว็บไซต์และบอร์ดประชาสัมพันธ์
	การเรียกรับผลประโยชน์ในการแต่งตั้ง โยกย้าย หรือเลื่อนตำแหน่ง	เสี่ยงสูง (High) (๑๐ คะแนน)	กำหนดมาตรการห้ามเรียกรับผลประโยชน์ทุกกรณี	ผู้บริหารกำชับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด
	การแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน	ต่ำ (Low) (๒ คะแนน)	กำหนดกระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการอย่างโปร่งใส	องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะไม่มีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนด้านการบริหารงานบุคคล
๔. การจัดซื้อจัดจ้าง	การรับผลประโยชน์เพื่อกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ (ล็อกสเปก)	เสี่ยงสูงมาก (Extreme) (๑๖ คะแนน)	ประชาสัมพันธ์แผนและประกาศจัดซื้อจัดจ้างอย่างเปิดเผย	องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินการตามมาตรการหรือการดำเนินการเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยง
				ผ่านระบบและช่องทางประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจอบะ
	การเอื้อประโยชน์แก่ผู้เสนอราคารายใดรายหนึ่ง	เสี่ยงสูง (High) (๑๑ คะแนน)	แต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน	องค์การบริหารส่วนตำบลจอบะมีการตรวจสอบคุณสมบัติและกระบวนการอย่างโปร่งใส
	เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจด้านพัสดุ	ต่ำ (Low) (๒ คะแนน)	จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๐	เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับการอบรมและสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามระเบียบ